

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá do legislatívneho procesu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona sa predkladá ako iniciatívny materiál Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Cieľom predkladaného návrhu je predovšetkým odstrániť viaceré interpretačné a zároveň praktické nejasnosti, ktoré sa vyskytli v doterajšej aplikačnej praxi (napr. kritérium všeobecného súdu povinného pri určení miestnej príslušnosti podľa § 45 ods.3). Osobitne je potrebné riešiť niektoré špecifiká exekučného konania, ktoré vyvstali v súvislosti so zmenami vykonanými zákonom č. 341/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „posledná novela EP“). Poslednou novelou EP sa reagovalo na skutočnosť, že súdny výkon rozhodnutia neúmerne zaťažoval súdy a vykonávacie konanie neriešilo zámer realizovať súdne alebo iné rozhodnutie tak rýchlo a efektívne, aby práva subjektu, ktoré mu boli priznané, boli aj realizované. Upustením od dualizmu získa štát na súdoch väčší priestor na výkon súdnictva v iných druhoch súdnej agendy. Ministerstvo spravodlivosti SR považovalo za výhodné upustiť od výkonu rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), zároveň však rešpektovalo súčasnú situáciu, ktorá nedovoľuje upustiť od výkonu rozhodnutia na súde v celom rozsahu. Z tohto dôvodu zostal v rámci súdneho výkonu rozhodnutia zabezpečený výkon vo veci výchovy maloletých detí, ktorý je upravený len v OSP. Okrem toho sa v OSP ponechali upravené dva spôsoby súdneho výkonu rozhodnutia a to zrážky zo mzdy a prikázanie pohľadávky, ale len na účely vymáhania súdnych pohľadávok (poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania – porov. zákon č. 65/2001 Z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov). Uvedené zmeny smerujú zároveň k urýchleniu realizácie súdneho alebo iného rozhodnutia. Vymáhanie plnenia uloženého vykonateľným rozhodnutím v prípade, že povinný dobrovoľne neplní, je prostredníctvom exekútorov flexibilnejšie a rýchlejšie.

Od účinnosti poslednej novely EP t.j. od 1. septembra 2005 ubehli takmer tri mesiace. Osobitne je potrebné doriešiť vykonávanie exekúcie na vymożenie pohľadávky na výživné vo vzťahu k úhrade trov exekúcie. V takom prípade musí byť zásada ochrany a obrany povinného prelomená. Nejasným sa stalo ustanovenie § 197 ods. 3 a to z pohľadu subjektu, ktorý bude platiteľom preddavku pri exekúcii na vymożenie pohľadávky na výživnom.

Navrhovaná úprava nebude mať dopad na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov, nebude mať vplyv na zamestnanosť, ani na tvorbu pracovných miest.

Návrh zákona je v súlade s ústavou Slovenskej republiky a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Návrh zákona bol pôvodne v podobe samostatného novelizačného článku súčasťou návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý prerokovala Legislatívna rada vlády SR na svojom zasadnutí dňa 15.11.2005.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
návrhu právneho predpisu
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

1. Predkladateľ právneho predpisu: vláda Slovenskej republiky

2. Názov návrhu právneho predpisu: zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Problematika návrhu právneho predpisu :

- a) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev,
- b) nie je upravená v práve Európskej únie,
- c) nie je obsiahnutá v judikatúre Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev.

4. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:

a) identifikácia záväzkov vyplývajúcich z Aktu o podmienkach pristúpenia pripojenom k Zmluve o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii: bezpredmetné,

b) identifikácia prechodných období vyplývajúcich z Aktu o podmienkach pristúpenia pripojenom k Zmluve o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii: bezpredmetné,

c) lehota na prebratie smernice alebo rámcového rozhodnutia podľa určenia gestorských ústredných orgánov štátnej správy zodpovedných za prebratie smerníc a vypracovanie tabuliek zhody k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov alebo lehota na implementáciu nariadenia alebo rozhodnutia z nich vyplývajúca: bezpredmetné,

d) informácia o konaní začatom proti Slovenskej republike o porušení Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev podľa čl. 226 až 228 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev v platnom znení: bezpredmetné,

e) informácia o právnych predpisoch, v ktorých sú preberané smernice alebo rámcové rozhodnutia už prebraté spolu s uvedením rozsahu tohto prebratia: bezpredmetné.

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie : bezpredmetné.

6. Gestor (spolupracujúce rezorty) : bezpredmetné.

B. Osobitná časť

Článok I:

K bodu 1 (§ 44 ods. 7)

Napriek tomu, že ustanovenie § 197 odseku 3 podľa ktorého „platiteľom preddavku podľa odseku 2 je štát, ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky na výživnom,“ bolo zakotvené do zákona č. 233/1995 Z. z. (Exekučného poriadku) už od počiatku jeho účinnosti t.j. od 1.12.1995, v praxi toto ustanovenie „spočívalo“ resp. nenašlo svoje využitie, keďže zrejme vo všetkých prípadoch oprávnení pri vymáhaní pohľadávok na výživnom využívali súdny výkon rozhodnutia. Až v súvislosti s odstránením duálneho režimu výkonu rozhodnutia resp. upustením od súdneho výkonu rozhodnutia (okrem určitých výnimiek) vykonaného zákonom č. 341/2005 Z. z. vznikla v praxi nedoriešená otázka, ktorý konkrétny orgán štátnej správy je potrebné subsumovať pod slovo „štát“ v dikcii § 197 odseku 3.

Podľa predloženého návrhu zákona bude týmto subjektom súd. Preto sa v § 44 navrhuje, aby súd už priamo v poverení na vykonanie exekúcie určil výšku preddavku na odmenu a na náhradu hotových výdavkov. V tejto súvislosti porov. aj úpravu navrhovanú v § 203 ods. 2.

K bodu 2 (§ 45 ods. 3)

Kritérium všeobecného súdu povinného pri určení miestnej príslušnosti v prípade, že exekučným titulom je cudzie rozhodnutie, spôsobilo interpretačnú i aplikačnú nejednotnosť. V aplikačnej praxi sa vyskytli problémy pri určovaní miestnej príslušnosti exekučného súdu, ak podkladom na vykonanie exekúcie je cudzie rozhodnutie. Z tohto dôvodu sa osobitne expressis verbis navrhuje zakotviť miestnu príslušnosť toho súdu, v ktorého obvode má sídlo exekútor, ktorému bol doručený návrh na vykonanie exekúcie.

K bodu 3 (§ 148 ods. 2)

V porovnaní s platnou úpravou sa rozlišuje vzhľadom na okruh adresátov, ktorým sa má rozhodnutie súdu o udelení príklepu doručiť, rozhodnutie právoplatné a rozhodnutie, ktoré ešte nenadobudlo právoplatnosť. V prípade miestne príslušného daňového úradu a správy katastra sa kumulatívne spolu s požiadavkou právoplatnosti rozhodnutia súdu o udelení príklepu navrhuje aj doručenie zápisnice o udelení príklepu.

K bodu 4 (§ 193 ods. 2)

V súvislosti s odstránením súdneho výkonu rozhodnutia (okrem určitých výnimiek – výchova, justičné pohľadávky) je potrebné dopracovať úpravu nadväzujúcu na hmotnoprávny kódex, ktorým je Občiansky zákonník. Napr. podľa § 142 ods. 1 „ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.“ Súd teda formou uznesenia nariadi

predaj a následne ďalším rozhodnutím rozdelí výťažok. Ďalšou do úvahy prichádzajúcou situáciou je zákonné záložné právo.

K bodu 5 (§ 203 ods. 2)

Navrhovaná úprava sa vyrovnáva s faktom, že pohľadávky na výživné je možné vymáhať len prostredníctvom exekútora. V takom prípade by bolo v rozpore so záujmom oprávneného - najmä ak ním je maloleté dieťa - aby sa aplikovala uvedená zásada ochrany povinného.

Pre úplnosť treba dodať, že podľa § 46 ods. 2 sa návrhy na vykonanie exekúcie pre pohľadávky predstavujúce výživné vybavujú prednostne. Pohľadávky výživného majú teda prednostné právo na vybavenie. Súd nemôže na návrh exekútora zastaviť exekúciu z dôvodu, ak oprávnený nezloží preddavok na odmenu exekútora a na náhradu jeho hotových výdavkov v lehote určenej exekútorom, ak je oprávnený oslobodený od súdneho poplatku podľa zákona o súdnych poplatkoch. Je potrebné zabezpečiť, aby osobám, ktoré spĺňajú podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov, nebolo znemožnené vymôcť právo len z toho dôvodu, že nemajú dostatok prostriedkov na zaplatenie preddavku. Od poplatku je oslobodený okrem iného aj navrhovateľ v konaní o určenie výživného, od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

K bodu 6 (§ 240)

Prechodné ustanovenie upravujúce aplikáciu novej právnej úpravy na začaté exekučné konania.

Článok II:

Vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu a potrebnú legisvakanciu sa navrhuje, aby zákon nadobudol účinnosť 1.februára 2005.